

ПРОЕКТ «ВКРАДЕНИЙ ДНІПРО».

Рекомендації щодо
поліпшення ситуації
з доступом киян до
річки Дніпро

TEXTY.ORG.UA

Річка Дніпро, що протікає через центральну частину Києва, є унікальним ресурсом для міста та його мешканців. Водно-зелений коридор суттєво вирізняє Київ серед інших столиць та мегаполісів Європи, роблячи місто більш гармонійним та наближеним до природи.

Разом з тим через низку причин доступ киян та гостей міста до цього унікального ресурсу суттєво обмежено — лише 15% берегової лінії в межах Києва можна вважати доступною з належним рівнем комфорту. З метою розвитку потенціалу Дніпра на початку 2010-х років було започатковано проект «Дніпровська перлина» — як одну зі стратегічних ініціатив Стратегії розвитку Києва до 2025 року. Однак, незважаючи на велику проведену роботу, наразі проект практично призупинено — так само як і низку інших напрацювань з цього питання.

Ми вважаємо, що нова міська влада має надати гідну увагу справі поліпшення доступності Дніпра для киян та гостей міста, адже це може суттєво сприяти економічному та культурному розвитку Києва. Разом з тим ми наголошуємо, що розвиток прибережних територій має здійснюватися виключно в межах чинного законодавства та з урахуванням екологічних норм. Час використовувати ресурс Дніпра в Києві відповідально і з повагою і до мешканців міста, і до екосистеми.

Принципи:

- 1. Пріоритетність суспільного над приватним.** Дніпро — загальне надбання, і доступ до ріки не може бути привілеєм чи питанням виключно економічних інтересів.
- 2. Сучасні урбаністичні підходи.** У європейських містах ресурс річок використовується економічними сегментами, пов'язаними з людськими комунікаціями, а не промисловістю.
- 3. Поєднання інтересів.** При вирішенні питань доступу до Дніпра необхідно враховувати всі можливі інтереси, разом з тим діючи в межах законності.
- 4. Сценарний підхід та покрокова реалізація.** При виробленні стратегії поліпшення доступу людей до Дніпра потрібно виробляти короткострокові заходи, середньотермінові проекти та довготривалі стратегії, аби позитивні результати з'явилися якнайшвидше, а у справі розвитку міської інфраструктури ми уникали помилок.

Результати дослідження «Вкрадений Дніпро»

Комфортний 15%

*Прогулянкові набережні без
доріг і автомобілів*

Пляжі

*Прогулянкові набережні, від-
різані від міста дорогами*

I. Ідеально. Прогулянкові набережні без доріг і автомобілів

Пішохідні зони, на які легко потрапити і біля яких повністю відсутній автомобільний рух.

- Оболонь

II. Добре. Пляжі (місця з піском, зручні для купання та відпочинку)

Місця з піщаним берегом, відкриті для купання та відпочинку для всіх громадян.

III. Терпимо. Прогулянкові набережні, відрізані від міста дорогами

Зелені (крім Поштової площі) зони, відрізані від міста автомобільними шляхами.

- Русанівська набережна (Русанівка)
- Дніпровська набережна (Березняки)
- Поштова пл. (біля Річкового вокзалу)
- Наводницький парк (Набережне шосе біля моста Патона)

Результати дослідження «Вкрадений Дніпро»

Проблемний 55%

Псевдонабережні

Рослинність, що ускладнює або унеможлиблює доступ до води; захаращений берег

IV. Погано. Псевдонабережні

Тротуари без зелених насаджень, доступні для прогулянок, але відрізані від міста швидкісними автомобільними шляхами.

- Набережне шосе (від Поштової пл. до Наводницького парку)
- Набережно-Рибальська дорога
- Дніпровська набережна (від Березняків до Осокорків)

V. Дуже погано. Рослинність, що ускладнює або унеможлиблює доступ до води; захаращений берег

Місця з густою рослинністю, що ускладнює або унеможлиблює відпочинок на березі.

- Північ лівого берега
- Південь правого та лівого берега
- Поштова пл. (біля Річкового вокзалу)
- Наводницький парк (Набережне шосе біля моста Патона)

Результати дослідження «Вкрадений Дніпро»

Закритий 30%

Загороджені зони

VI. Загороджені зони (без доступу)

Території, фізично закриті парканами та огорожами.

- Промзони
(Рибальський острів,
Теличка, затока Гавань)
- Порти та причали
- Яхт-клуби
- Ресторани
- Обнесені парканом
території

1. Закритий Дніпро: недоступні для людей 30%

1.1. VIP-заклади: ресторани, яхт-клуби

Варіанти вирішення:

- а) знесення незаконно споруджених об'єктів
- б) заборона діяльності закладів, де доступ до Дніпра обмежений у весь час роботи
- в) суттєве підвищення ставки оренди землі для закладів, що хочуть отримати право закривати доступ до Дніпра при проведенні окремих заходів, з чітко визначеними часовими межами.
- г) судові позови щодо об'єктів, де є зареєстроване право власності на ділянки, що безпосередньо виходять до крайки води.

1.2. Елітна забудова з закритими набережними

Варіанти вирішення:

- а) заборона на розповсюдження меж прибудинкової території (доступ до якої може бути обмежений за рішенням мешканців) на захисну прибережну зону Дніпра
- б) судові позови щодо законності будівництва капітальних споруд у межах прибережної зони Дніпра з вимогою демонтажу або суттєвого збільшення пайового внеску у розвиток міської інфраструктури

1.3. Обнесені парканами «приватні» території

Варіанти вирішення:

- а) створення публічного реєстру «приватних» прибережних володінь з позначенням статусу законності
- б) заборона ведення садівництва в межах прибережної зони Дніпра — на рівні рішень Генплану та детальних планів територій
- в) переведення існуючих садових ділянок в межах прибережної зони (переважно Русанівські сади та Осокорки) у статус територій для малоповерхового житлового будівництва — з встановленням високих ставок оренди землі та заборонаю приватизації землі.
- г) демонтаж парканів та інших обмежувальних засобів вздовж берегової лінії для забезпечення проходу людей та проїзду технологічного транспорту.

1.4. Промислові зони

Варіанти вирішення:

- а) стратегічна позиція міста щодо винесення промислових зон із районів, що розташовані біля Дніпра, — Рибальський острів, Теличка, Корчувате, Осокорки, Микільська слобідка
- б) суттєве підвищення ставок на оренду землі у 1-кілометровій зоні від крайки води для промислових підприємств та складських комплексів
- в) стимулювання містом великих інвестиційних проектів щодо забудови прибережних районів житловою, офісною та громадською нерухомістю — при забезпеченні норм Водного кодексу та загального доступу людей до крайки води.

1.5. Порти та причали

Варіанти вирішення:

- а) стратегія на перенесення вантажного порту до міста Українка, де має пройти Велика окружна дорога та залізничний об'їзд Києва
- б) максимальне скорочення території порту в Гавані, із збереженням лише найнеобхідніших терміналів, переважно для елеваторів
- в) максимальний доступ людей до причалів, за виключенням територій підвищеної небезпеки та підвищених заходів безпеки (зернові термінали тощо)
- г) забезпечення зручних пішохідних проходів чи обходів повз закриті для доступу зони

2. Проблемний Дніпро: 55% важкодоступного берега

2.1. Псевдонабережні, відрізані автодорогами

Варіанти вирішення:

- а) збільшення зв'язності прибережної смуги за рахунок облаштування додаткових переходів (Набережне шосе від Поштової площі до Наводницького парку), Дніпровська набережна (від Березняків до Осокорків), Набережно-Рибальська дорога (в перспективі)
- б) шумозахисні заходи — шумозахисні екрани, зелені насадження тощо

в) проведення «днів без автомобілів» на псевдонабережних, насамперед на Набережному шосе, у перспективі — обмеження проїзду тут у вихідні і святкові літні дні.

г) часткове накриття Набережного шосе з облаштуванням широких прямих виходів зі схилів до води.

2.2. Чагарники та рослинність

Варіанти вирішення:

а) облаштування публічних парків з організованим доступом людей до крайки Дніпра — насамперед на півночі Києва, з боку Троєщини (парк Пам'яті борців за свободу і незалежність України, урочища Вербняки, Ситняки, В'язки) та з боку Оболоні (острів Оболонський, півострів Собаче Гирло)

б) облаштування прибережних парків-набережних на півдні Києва у районах із забудовою (Корчувате, острів Галерний, острів Водників)

в) формування екологічно захищених територій на Жуковому острові, із мінімальним доступом людей — шляхом облаштування екологічних маршрутів.

3. Комфортний Дніпро: 15% доступного берега

3.1. Набережні для прогулянок без доріг і автомобілів (Оболонська набережна)

Рекомендації:

а) розширення комфортної території Оболонської набережної за рахунок завершення реконструкції її південної частини та парку Оболонь (урочище Наталка)

б) збільшення паркової території Оболонської набережної за рахунок побудови мостів на Оболонський острів з перетворенням його на облаштований парк.

3.2. Набережні для прогулянок, відрізані від міста дорогами

Русанівська набережна (Русанівка), Дніпровська набережна (Березняки)

Рекомендації:

а). додаткові заходи безпеки на пішохідних переходах — освітлення, острівці безпеки

б) стратегія на побудову альтернативної магістральної дороги вздовж Лівого берега «північ-південь», віддаленої від берега Дніпра

в) після побудови альтернативної магістралі — «дні без автомобілів», перекриття руху на вихідні і святкові дні у літній сезон.

Подільська набережна (від Гаванського мосту до Поштової площі (біля Річкового вокзалу), Лаврська набережна/Наводницький парк (ділянка від ст. м. «Дніпро» до мосту Патона)

Рекомендації:

а) додаткові зв'язки через магістралі (підземні та надземні переходи, пішохідні платформи над автомагістралями), в першу чергу — біля нижнього виходу з Лаври

б) шумозахисні заходи — шумозахисні екрани, зелені насадження тощо

в) комплексний благоустрій занедбаних ділянок: нижньої частини Подільської набережної від Річкового вокзалу до колони Магдебургського права, ділянки Лаврської набережної від ст. м. «Дніпро» до алеї Валентина Симоненка і Наводницького парку — по середній пішохідній терасі.

Рекомендації структурам, що впливають на доступність річки

1. Правоохоронні органи

- а) патрулювання прибережних територій з метою попередження дрібних правопорушень та засмічення;
- б) контроль за дотриманням фізичної доступності берега — виявлення незаконних парканів, закладів, будівництв тощо;
- в) проведення комплексного публічного дослідження законності використання прибережних територій та підготовка судових позовів щодо призупинення незаконних дій.

2. Департамент контролю за благоустроєм КМДА

- а) прибирання прибережних територій, встановлення достатньої кількості смітників;
- б) облаштування інформаційних стендів, облаштування пішохідних та велосипедних доріжок, проходів, маршрутів;
- в) ліквідація незаконних парканів, малих архітектурних форм, будівництв на прибережних територіях.

3. Департамент земельних ресурсів КМДА

- а) проведення комплексного публічного дослідження прав власності та договорів оренди прибережних територій, їх законності та поточного статусу — наприклад, коли завершуються договори оренди, чи дотримуються орендарі умов угод;
- б) проведення комплексного публічного дослідження дотримання цільового призначення прибережних територій, виявлення спільно з правоохоронними органами фактів нецільового використання;
- в) виявлення вільних прибережних територій.

4. Департамент містобудування та архітектури КМДА

- а) розробка єдиної стратегічної програми розвитку прибережних територій — як у вигляді відновлення активних робіт по стратегічній ініціативі «Дніпровська перлина», так і виділення окремого розділу у майбутньому генеральному плані міста, присвяченого територіальним програмам та водним ресурсам міста;
- б) створення та розвиток спільно з громадськими організаціями та об'єднаннями Громадської ради річки Дніпро з метою створення публічного механізму сприяння розвитку та контролю ситуації з доступністю річки Дніпро для киян, дотриманню законності та публічності використання її ресурсів;
- в) розробка програми деіндустріалізації річки Дніпро, комплексу містобудівних, економічних, правових заходів щодо сприяння ревіталізації прибережних промислових територій у житлові, ділові, рекреаційні райони;
- г) комплексне дослідження та розробка заходів щодо підвищення зв'язності міського простору прибережних територій — як в межах одного берега, так і зі зв'язками через річку Дніпро та систему островів.

Позитивні наслідки для міста від поліпшення доступності річки Дніпро

1. Суттєве збільшення кількості та площі рекреаційних територій — як за рахунок кращого розвитку набережних, так і при облаштуванні нових парків, наприклад, на Троєщині.
2. Підвищення туристичної привабливості міста — за рахунок доступності та привабливості набережних у центрі міста та їх зв'язності з парковими територіями на схилах.
3. Зменшення навантаження на історичний центр міста через розвиток та забудову нових житлових та ділових районів поблизу центру — Рибальський острів, Теличка.
4. Збільшення рівня користування велотранспортом та пішої ходьби за рахунок створення мережі екологічних пішохідних та велосипедних маршрутів на набережних та додаткових пішохідно-велосипедних мостах.

Забудова у 100-метровій захисній зоні

Де паркани перекривають доступ до Дніпра

Загалом
понад 150 парканів